

נשיא המדינה מעניק את כתב המינוי לנשיא האקדמיה

לאור נרות החנוכה במשכן נשיאי ישראל בירך נשיא המדינה מר משה קצב את המדענים פרופסור נילי כהן, פרופסור אהרן צ'חנובר ופרופסור יוסף קפלן לרגל בחירתם לחברים באקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. באותו המעמד נפרד נשיא המדינה מנשיא האקדמיה היוצא פרופסור יעקב זיו בתום תשע שנות כהונה והעניק את כתב המינוי לנשיא האקדמיה הנכנס, פרופסור מנחם יערי.

בנאומו אמר הנשיא: "אני מצטרף לקריאת ראשי האקדמיה והמדענים ומחזק אתכם בדרישה לשמור מכל משמר על מערכת מפוארת שהניבה פירות משגשגים. למען הדורות הבאים ולמען מעמדה של מדינת ישראל – עלינו לטפחה". הנשיא קצב הוסיף: "אסור שהקיצוצים התקציביים יפגעו ביכולת המדע בישראל".

נשיא האקדמיה הנכנס, פרופסור יערי, ציין בדבריו כי אחד ההישגים הבולטים של מערכת המחקר המדעי הוא הקמתה

טקס הצטרפותם של החברים החדשים וחילופי הנשיאים באקדמיה

מסורת חנוכה בבית הנשיא

בז' דחנוכה תשס"ה (14 בדצמבר 2004) התקיים בבית נשיא המדינה טקס לציון הצטרפותם לאקדמיה של החברים החדשים שנבחרו בשנת תשס"ד וכן טקס חילופי הנשיאים של האקדמיה

איינשטיין, והוא נועד לעודד בני נוער המצטיינים במדע – דור העתיד של מדעני ישראל.

בסיום דבריו הזכיר פרופסור זיו כי השנה ראה נשיא המדינה לקיים טקס ממלכתי לכבוד שני חברי האקדמיה פרופסור אברהם הרשקו ופרופסור אהרן צ'חנובר לרגל זכייתם בפרס נובל והוסיף: "אדוני הנשיא, אני מרשה לעצמי להבטיח לך בשם קהילת מדעני ישראל שנעשה הכול כדי שגם יזמתך זו תהיה למסורת מבורכת".

וביסוסה של הקרן הלאומית למדע מיסודה של האקדמיה. כיום הקרן היא הגוף המרכזי התומך במחקר הבסיסי במדינת ישראל. פרופסור יערי ציין כמה יעדים של האקדמיה לתקופה הקרובה ובהם עידוד מדענים צעירים בישראל וטיפוחם, הקמת "צוותי-משימה" מטעם האקדמיה לביורר מעמיק של נושאים מדעיים בעלי חשיבות לאומית, כגון מחקר בתחום החינוך, סוגיות בביו-אתיקה והפקת לקחים מדעיים בתחום המדיניות החברתית-כלכלית, וכן פיתוח כלים להכנת דין וחשבון שנתי של האקדמיה על "מצב המדע במדינת ישראל".

הנשיא היוצא של האקדמיה, פרופסור יעקב זיו, בירך בדברי פרידתו את נשיא האקדמיה הנכנס ואת חברי האקדמיה החדשים ובני משפחותיהם ואמר: "לאחר תשע שנים של הטפה בשער בענייני מדע, מחקר ומדינה אני רואה את עצמי פטור מלעשות זאת עתה, במעמד חגיגי זה, אך פטור בלא כלום – אי אפשר! במעמד המכובד הזה אני מבקש להודות מעומק לבי לנשיא המדינה על פעילותו המסורה והמתמדת לקידום מעמד המדע הישראלי בארץ ובעולם ומעמד האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. לא אגזים אם אומר שמאז כיהן פרופסור אפרים קציר בתפקיד נשיא המדינה לא היה נשיא שעשה למען קידום מעמדו הציבורי של המדע בישראל וביצורו יותר מן הנשיא קצב.

הטקס הזה של מינוי חברי האקדמיה החדשים במעמד נשיא המדינה נעשה מסורת חשובה ומבורכת. כמו כן מינוי חברת האקדמיה פרופסור רות ארנון ליועצת הנשיא לענייני מדע הוא עוד ביטוי לחשיבות שבית הנשיא מעניק לענייני המדע".

פרופסור זיו גם ציין כי הנשיא הנהיג מסורת המציינת באירוע חגיגי את היום הלאומי למדע אשר לפי הצעת האקדמיה, יחול מדי שנה בשנה ביום הולדתו של אלברט

ערבי עיון לכבוד חברי האקדמיה שהגיעו לגבורות

ערב עיון לכבוד פרופסור מנחם הרן במלאות לו שמונים שנה

נערך ב'ז' בשבט תשס"ה (17 בינואר 2005) את פרופסור הרן בירכו ביום חגו פרופ' מנחם יערי, נשיא האקדמיה, פרופ' סטיב קפלן, דיקן הפקולטה למדעי הרוח באוניברסיטה העברית, ופרופ' נילי שופק מאוניברסיטת חיפה. בערב העיון ישבו ראש פרופ' ב"ז קידר ופרופ' שרה יפת. ואלה ההרצאות שנישאו:

Prof. John A. Emerton, *Was the Book of Genesis Written in the Second Century BCE? – On the Minimalist Tendency in Biblical Scholarship*; ד"ר ברוך יעקב שורץ, "השערת התעודות בחקר התורה – תוקפה של התאוריה"; פרופ' אביגדור הורוויץ, "הפולחן במקרא לאור מקורות מהמזרח הקדום – אופקים חדשים"; פרופ' אבי הורביץ, "מוקדם ומאוחר בלשון המקרא"; פרופ' מיכאל פוקס, "מהותה של ספרות החכמה הישראלית"; פרופ' אליעזר אד גרינשטיין, "היבטים פוסט-מודרניים בחקר המקרא – מדוע הם הכרחיים?"

פרופ' מנחם הרן ורעייתו (למעלה משמאל)

ערב עיון לכבוד פרופסור יגאל תלמי במלאות לו שמונים שנה

נערך ב'ד' באדר ב' תשס"ה (15 במרס 2005) ואלה ההרצאות שנישאו: פרופ' יואב תלמי, "רוק, בלוטות הרוק ומה שביניהם"; פרופ' תמר דין, "מגוון ביולוגי ואוספי טבע"; אלוף (מיל') עוזי דין, "סדר יום נדרש לישראל"; פרופ' מיכאל קירסון, "קילוף גרעין האטום".

פרופ' יגאל תלמי (מימין) עם פרופ' מנחם הרן

ערב לכבוד פרופסור יובל נאמן במלאות לו שמונים שנה

נערך ב'ט' באייר תשס"ה (18 במאי 2005) נשאו דברי ברכה: פרופ' חיים הררי, פרופ' דוד הורן, פרופ' אליעזר רבינוביץ, פרופ' יהושע יורטנר.

פרופ' יובל נאמן (מימין) עם פרופ' שמואל אגמון

אורחים באקדמיה

“ בטבת תשס”ה (22 בדצמבר 2004) האקדמיה בשיתוף התכנית לרציונליות במדיניות ציבורית באוניברסיטה העברית אירחה את פרופ' לורנס סאמרט (Laurence H. Summers), נשיא אוניברסיטת הארוורד.

האורח הרצה באקדמיה על

"Reflections on the New Anti-Semitism"

בעת ביקורו בירושלים הפגיש אותו מארחו באקדמיה, פרופ' מנחם יערי, עם נשיאי אוניברסיטאות-המחקר בישראל.

מימין לשמאל: פרופ' משה קווה, נשיא אוניברסיטת בר-אילן, פרופ' לורנס סאמרט, פרופ' מנחם מגידור, נשיא אוניברסיטת העברית ופרופ' אהרן בן-זאב, נשיא אוניברסיטת חיפה

כ”ח בשבט תשס”ה (7 בפברואר 2005)

ביקור שר המדע של קרואטיה

שר המדע והספורט של קרואטיה ד”ר דרגן פרימורץ (Dragan Primorac) ביקר באקדמיה עם משלחתו שכללה את ראש לשכת השר, ראש לשכתו ליחסים בין-לאומיים, סגן השר לטכנולוגיה, שגריר קרואטיה בישראל ושגרירת ישראל בקרואטיה. השר האורח ציין את כוונת נשיא האקדמיה הקרואטית לקדם הסכם לשיתוף פעולה בין האקדמיות והוסיף כי לקרן הלאומית הקרואטית למדעים יש תכניות לעידוד מחקרים משותפים בין מדינות. לדבריו, יש למצוא תחומי מחקר מרכזיים העשויים להתאים לעבודה משותפת בין חוקרים משתי המדינות. כמו כן הציע השר לעודד מחקר בארכיונים של דוברובניק כדי לחשוף ולהראות את תרומת הקהילות היהודיות לפיתוח מסחרי וחברתי בקרואטיה.

י”ד באייר תשס”ה (23 במאי 2005)

ביקור משלחת מטעם המועצה הלאומית למדע של טיוואן

פרופ' רות ארנון, סגנית נשיא האקדמיה ונשיאת התאגדות האקדמיות למדע של אסיה (AASA), ונציגים של הנהלת האקדמיה והקרן הלאומית למדע אירחו את השר הפרופ' מאר-קוואן וו (Maw-Kuen Wu) ואת משלחתו שכללה את נשיא האוניברסיטה הלאומית ינג-מינג, מנהלת המכון לביולוגיה מולקולרית ליד אקדמיה סיניקה ונציגי הנציגות הכלכלית הטייוואנית בארץ. בפגישה סקרו המארחים ואורחיהם את מערכות המחקר המדעי הבסיסי במדינותיהם והעלו אפשרויות לחיזוק שיתוף הפעולה ביניהן. צוין ההסכם לשיתוף פעולה מדעי שבין האקדמיות והקשרים החמים שנרקמו ביניהן ואשר באו לידי ביטוי, בין השאר, בסדנאות מדעיות דר-לאומיות בכימיה. פרופ' רות ארנון אף הזמינה את נציגי אקדמיה סיניקה להשתתף בכינוס האספה הכללית של AASA שיתקיים בסיאול וגובשה דרך לצרף את אקדמיה סיניקה לחברה ב-AASA על אף הקשיים הדיפלומטיים.

חברי המשלחת הטייוואנית בגן המדע באקדמיה

ייעוץ לממשל בישראל בנושאים הקשורים במדע

על פי חוק האקדמיה משנת 1961, אחד מתפקידיה של האקדמיה הוא "לייעץ לממשלה בפעולות הנוגעות למחקר ולתכנון מדעי בעלי חשיבות לאומית". כדי למלא חובה זו הוקם בשלהי תשס"ג צוות ההיגוי במחקר חינוכי.

(א) בימים אלו נערכת האקדמיה להיענות לפנייתיהן של כמה רשויות להקים צוותי ליווי וייעוץ מדעיים במגוון נושאים, ובהם נושאי איכות הסביבה וכן פיקוח על מחקר בחומרים ובגורמים מסוכנים (Dangerous Substances).

(ב) בה בעת האקדמיה גם נערכת להכנת תכנית פעולה משותפת עם "הנציבות למדע וטכנולוגיה ישראל-ארה"ב" (USISTC) לבדיקת מצב המחקר והפיתוח הלאומי. "הנציבות למדע וטכנולוגיה ישראל-ארה"ב", שהוקמה בימי הנשיא ביל קלינטון וראש הממשלה המנוח יצחק רבין, פנתה באמצעות ה-National Research Council (NRC) אל האקדמיה האמריקנית למדעים בבקשה להכין סקר על מצב המחקר בארץ ולגבש תכנית פעולה לאסטרטגיה לאומית מדעית וטכנולוגית בשביל מדינת ישראל.

הסקר והתכנית ייעשו בשיתוף האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים. פניית הנציבות לאקדמיה להכנת התכנית הייתה בהסכמת ממשלת ישראל ובעידודה. במאי 2005 נפגשו נציגי המוסדות לפגישת עבודה ראשונה עם שרים, חברי כנסת, ראשי מערכת ההשכלה הגבוהה והמחקר המדעי וראשי התעשייה.

ט"ו-א בחשון תשס"ה (24-26 באוקטובר 2004)

AquaNano 2004 :

סדנה דו-לאומית שוודיה ישראל בנושא ננו-טכנולוגיות ומים

הסדנה, שהתקיימה בבית האקדמיה, נועדה להפגיש מומחים במים ומומחים בננו-טכנולוגיות ולגשר ביניהם כדי לברר איך טכנולוגיות הננו עשויות לתרום לפתרון בעיות יישום בתחומי מים כגון התפלה, טיהור, מחזור מ-שופכין וניטור.

בראש הוועדה המארגנת הישראלית עמד פרופ' יוסף אמרי, ובראש המשלחת השוודית עמד פרופ' אנדרס פלודסטרם (Anders Flodström), נשיא KTH, המכון המלכותי לטכנולוגיה. הסדנה נערכה בשיתוף פעולה עם Vinnova (Swedish Agency for Innovations Systems).

י"ח בטבת תשס"ה (30 בדצמבר 2004)

ביקור נשיא האקדמיה למדעים של קולומביה

פרופ' משה וסרמן (Moize Wasserman), נשיא האקדמיה למדעים של קולומביה, נפגש עם נשיא האקדמיה ודן עמו על חינוך והוראת המדעים ועל נושאים משותפים אחרים.

ט"ז באייר תשס"ה (25 במאי 2005)

טקס חתימת ההסכם לכינון מפעל מלגות אדאמס לתלמידי מחקר במדעים באוניברסיטאות

מר מרסל אדאמס (Mr. Marcel Adams) מקנדה פנה אל האקדמיה כדי לכוון יחד מפעל מלגות לתלמידי מחקר במוסדות להשכלה גבוהה בישראל. מלגות אדאמס תהיינה מיועדות לסטודנטים לתואר דוקטור במדעי הטבע והמתמטיקה. ועדת היגוי מטעם האקדמיה תבחר את הזוכים במלגות, ופרופ' יורם גרונר נבחר לעמוד בראש ועדת ההיגוי.

מקבלי מלגות אדאמס יהיו זכאים לתמיכה כספית שתיתן בפרק זמן של עד ארבע שנות לימוד. המלגה השנתית גם תכלול אפשרות לממן את השתתפות המלגאי בכינוס מדעי. מדי שנה בשנה ייבחרו עשרה דוקטורנטים מצטיינים מן האוניברסיטאות בישראל. הקרן תעניק מלגות בסך מיליון דולר בשנה, ובתוך חמש שנים ייהנו ארבעים תלמידי מחקר בארץ מדי שנה בשנה ממלגות אדאמס. ראשוני המלגאים ייבחרו לקראת שנת הלימודים תשס"ו.

בטקס חתימת ההסכם לכינון מפעל המלגות שנערך בירושלים אמר מר מרסל אדאמס לנשיא האקדמיה כי בעיניו "המדע הוא המפתח לעתידנו" וכי הוא רואה "פוטנציאל אדיר טמון במדענים ובמדעניות הצעירים של מדינת ישראל". נשיא האקדמיה, פרופ' מנחם יערי, ומועצת האקדמיה אימצו בשם האקדמיה את המפעל הזה והביעו את תודת האקדמיה והערכתה למר אדאמס על יזמתו הברוכה.

מר מרסל אדאמס (משמאל) ופרופ' מנחם יערי חותמים על ההסכם לכינון מפעל המלגות

מר מרסל אדאמס (במרכז) עם בנו (מימין) ד"ר ג'וליאן אדאמס וחתנו פרופ' גיל טרוי

ה"חרם המדעי" והרשת הבין-לאומית לזכויות אדם

פרופ' סרי נוסייבה (מימין) ופרופ' מנחם מגידור חותמים על ההצהרה המשותפת

המושב המיוחד שבו נחתמה ההצהרה

הנגיד, פרופ' סטנלי פישר (משמאל), עם פרופ' מנחם יערי, נשיא האקדמיה, וגב' עתליה (טלי) רוזנבאום, מנכ"לית משרד המדע

בימים 18–23 במאי 2005 קיימה הרשת הבין-לאומית לזכויות אדם של האקדמיות (The International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies) את ישיבתה הדו-שנתית השביעית באקדמיה המלכותית הבריטית בלונדון. נציגי 42 אקדמיות למדעים השתתפו בישיבה ובהם נציג האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים ברשת, פרופ' דניאל פרידמן. הדיונים נסבו גם על העיקרון בדבר שמירת זכותם של עמיתי מחקר במדע לשיתוף פעולה חופשי לצורך קידום מטרותיהם המדעיות. כל הנציגים ברשת הכירו בחשיבותו של עיקרון זה והביעו את התנגדותם לחרם כלשהו על מוסדות מדעיים או על מדענים יחידים.

במושב שהשתתף בו נשיא האקדמיה הישראלית, פרופ' מנחם יערי, חתמו פרופ' מנחם מגידור, נשיא האוניברסיטה העברית בירושלים, ופרופ' סרי נוסייבה, נשיא אוניברסיטת אל-קודס, על הצהרה הדדית בדבר שיתוף פעולה מדעי בין האוניברסיטאות. נציגי הרשת הביעו את קורת רוחם מחתימת ההצהרה ואמרו כי זו דוגמה מצוינת לפעולה בונה בלתי-אלימה בין מנהיגים של שני מוסדות חשובים ונכבדים, אשר עשויה לתרום להחלפת רעיונות ודעות ולשיתוף פעולה מדעי ולקידומו גם במצבי סכסוך אחרים.

ב' בסיוון תשס"ה (9 ביוני 2005)

ועידת רחובות למדע וטכנולוגיה

הוועידה נערכה ביזמת משרד המדע והטכנולוגיה בשיתוף האקדמיה למדעים ומכון ויצמן למדע. מטרתה הייתה לכנס את מקבלי ההחלטות ובעלי עניין מרכזיים בתחום מדיניות המדע בישראל. בוועידה השתתפו מדענים, נציגי המוסדות להשכלה גבוהה, אנשי תעשייה, כלכלה וממשל. ועידת רחובות אירחה השנה את ראש הממשלה, מר אריאל שרון, את שר האוצר, מר בנימין נתניהו ואת נגיד בנק ישראל, פרופ' סטנלי פישר.

דוח הסיכום של הוועדה לקשרי הגומלין בין אוניברסיטאות-המחקר ובין התעשייה הוצג בפעם הראשונה בוועידה. הוועדה פעלה בשלוש השנים האחרונות מטעם האקדמיה וות"ת ובראשה עמד הפרופ' חנוך גוטפרוינד.